

**APLINKOS APSAUGOS AGENTŪROS
TARŠOS PREVENCIJOS IR LEIDIMŲ DEPARTAMENTO
VILNIAUS SKYRIUS**

Biudžetinė įstaiga, A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius,
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188784898.
Skyriaus duomenys: A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius, tel. (8 5) 210 2497, faks. 8 7066 2000,
el.p. vilniaus.skyrius@aaa.am.lt, http://gamta.lt.

UAB „Inžinerinis projektavimas“	2015-06-01	Nr. (15.8)-A4-6019
Širvintų rajono Pociūniškio Melioracijos statinių naudotojų asociacijai	Į 2015-05-26	Nr. S2015-155
Širvintų rajono savivaldybės administracijai		
Vilniaus visuomenės sveikatos centrui		
Vilniaus apskrities priešgaisrinei gelbėjimo valdybai		
Kultūros paveldo departamento Vilniaus teritoriniam padaliniiui		

Kopija
Lietuvos geologijos tarnybai prie
Aplinkos ministerijos
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos
Vilniaus regiono aplinkos apsaugos
departamentui

**ATRANKOS IŠVADA DĖL ŠIRVINTŲ RAJONO GELVONŲ IR ŠIRVINTŲ SENIŪNIJŲ
MELIORACIJOS STATINIŲ REKONSTRUKCIJOS POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO**

1. Informaciją pateikė

UAB „Inžinerinis projektavimas“, Rygos g. 44-46, Vilnius, tel.: +370 616 58212, +370 699 80116, faks.: +370 650 02535, el. paštas: info@projektavimas.net.

2. Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas

Širvintų rajono Pociūniškio Melioracijos statinių naudotojų asociacija, p. Žadeikos g. 15-1, Vilniaus m. sav., tel.: 8 699 55180, el. paštas: lukirma@gmail.com.

3. Planuojamos ūkinės veiklos pavadinimas

Širvintų rajono Gelvonų ir Širvintų seniūnijų melioracijos sistemų rekonstrukcija.

4. Numatoma planuojamos ūkinės veiklos vieta

Širvintų rajono savivaldybė, Šeipūnų, Dembuvkos, Pociūniškio, Neveronių, Mikalajūnų, Gelvonų ir Mažeikių kaimai.

5. Trumpas planuojamos ūkinės veiklos aprašymas

Planuojamos ūkinės veiklos (toliau – PŪV) metu numatoma rekonstruoti esamus melioracijos statinius, priklausančius valstybei ir asociacijos nariams. Planuojama rekonstruoti esamus melioracijos statinius (drenažo rinktuvai, sausintuvai, žiotys), kurie yra išsidėstę Širvintų rajono savivaldybėje, Gelvonų, Bagaslaviškio, Liukonių kadastrinėse vietovėse. Rekonstruojamų melioracijos sistemų sausinamas plotas nesikeis, nes rekonstruojamos tik esamos melioracijos sistemos. Papildomos melioracijos sistemos nebus įrengiamos, rekonstrukcijos darbai bus atliekami tik asociacijai priklausančiuose žemės sklypuose. Rekonstruojami esami melioracijos statiniai privačioje žemėje. Visa žemė naudojama ariama. Atlikus melioracijos statinių rekonstrukciją žemėnaudos ir žemėvaldos poveikio nebus, kadangi žemės sklypus dirba ir dirbs tie patys žemės savininkai. Žemėnauda nebus suskaldyta, kadangi nauji grioviai nekasami, esami grioviai

neplatinami, naujos drenažo sistemos neįrengiamos. Esami žemės sklypai nebus dalinami ir naujai neformuojami.

Rekonstruojami melioracijos statiniai į saugomas teritorijas nepatenka. Artimiausios saugoma teritorija – Širvintų kraštovaizdžio draustinis, nuo artimiausio rekonstruojamo ploto nutolusi 1,9 km atstumu, „Natura 2000“ teritorija – Širvintos upė ir jos slėniai (BAST), apie 2 km atstumu. Esamos melioracijos sistemos veikia tik sklypo teritorijoje, į kraštovaizdžio draustinį ar „Natura 2000“ nepatenka, tad įtakos šioms teritorijoms įtakos nedarys. Melioracijos sistemų plotai įteka į Kabarkštos ir K-1 upelį, per griovius į Širvintos upelį. Prieš pat įtekant į „Natura 2000“ teritoriją yra susiformavusi šlapynė. Mažiausiais tekėjimo atstumais iki „Natura 2000“ teritorijos statusą turinčios Širvintos upės dalies yra 1,918 km. Visi melioracijos statinių rekonstrukcijos darbai bus vykdomi pasibaigus paukščių perėjimo ir maitinimo laikotarpiui. Į planuojamos ūkinės veiklos teritoriją nekiliojamosios kultūrinės vertybės – nepatenka. Artimiausia nekiliojamoji kultūros vertybė – dvidešimt dviejų sodybų gatvinis kaimas, nuo artimiausio rekonstruojamo ploto nutolusi – 1 km atstumu. Artimiausias atstumas nuo gyvenamųjų namų iki artimiausių rekonstruojamų rinktuvų – 900 m.

Melioracijos statiniai dėl natūralaus senėjimo, gamtos reiškinių bei žmogaus netinkamos veiklos sutriko ir plotai reikiamai nebeususisaisina. Melioracijos statinių veikimo negalima suintensyvinti atliekant priežiūros arba remonto darbus, melioracijos statinius reikia rekonstruoti. Rekonstrukcija – tai melioracijos statinių pertvarkymas nauju techninių sprendimų pagrindu, siekiant efektyvesnio sausinimo, geresnio žemės išnaudojimo. Melioracijos sistemų rekonstravimo pagrindas yra esamų molinių drenažo rinktuvų ir sausintuvų pakeitimas, naujais pagamintais iš plastikinių medžiagų, kurios yra atsparesnės atmosferiniams, mechaniniams poveikiams. Sudėtinguose mazguose, įrengiant plastikinius drenažinius šulinius, kad būtų galima atlikti efektyvesnę drenažo sistemų priežiūrą. Rekonstruojant melioracijos statinius (drenažo rinktuvus/sausintuvus) galimas krūmų išrovimas nuo drenuojamo ploto, nes krūmų šaknys pažeidžia drenažo rinktuvus/sausintuvus. Numatyta rekonstruoti esamas senas žiotis, kurios yra asociacijos valdomose žemės sklypuose, jų vietoje įrengiant naujas polietileningas žiotis. Rekonstruojamų melioracijos esamų sistemų sausinamas plotas nesikeis, nes rekonstruojamos tik esamos melioracijos sistemos. Rekonstruojamų drenažo sistemų vamzdžių diametrai bus apskaičiuojami pagal MND 26 „Sausinamosios melioracijos projektavimo taisyklės“ 3.8. Drenažo rekonstrukcija. Drenažo rinktuvų/sausintų skersmenys bus apskaičiuojami pagal MND 26 „Sausinamosios melioracijos projektavimo taisyklės“ 3.2. Normalaus skersmens drenažo rinktuvai.

PŪV įgyvendinimas padidins rekonstruojamų melioracijos statinių likutinę vertę. Melioracijos statiniai nusidėvi per 30 – 40 metų.

Plote, kuriame numatoma PŪV, pelkių nesusiformavo, nes rekonstruojami melioracijos statiniai yra tik dirbamoje žiemėje. Atskiruose vietose, kur virš rinktuvų yra įsiurbimai ir virš sugedusių rinktuvų yra šlapia, tokie ploteliai yra nedirbami, apaugę krūmais ir piktžolėmis. Atlikus drenažo sistemų rekonstrukciją tokie ploteliai bus sutvarkyti. Melioruoti grioviai/upeliai yra patvine vandens, dėl susidariusių natūralių sąnašų, žiotys po vandeniui, melioruoti laukai užmirkę. Išvalius melioruotus griovius nuo susidariusių natūralių sąnašų aplinkiniai dirbami plotai nusausės, ūkininkai galės dirbti žemes. Plotų, kur reikėtų atlikti esamų drenažo sistemų renatūralizaciją, nėra.

Darbai bus atliekami kompleksiskai t. y. žiočių ir rinktuvų rekonstrukcijos darbai bus vykdomi vienu metu tam tikrame sausinimo sistemos ruože. Rekonstruojamos melioracijos sistemos (drenažo rinktuvai, sausintuvai ir žiotys) – yra asociacijos valdomoje žemėje. Rekonstruojant griovius, griovių dugnas išvalomas iki pirminio projekto buvusių projektinių aukščių, griovio šlaitai neardomi, paliekami susiformavę, dugno plotis suformuojamas pagal pirminį projektą. Griovių šlaitai apaugę krūmais, bus pašalinami nes trukdo vandens pratekėjimui. Visus šlaituose augančius krūmus numatyta pašalinti. Numatoma palikti grioviuose ir plote augančius medžius, kurie netrukdo melioracijos statinių normaliam veikimui. Visi krūmų kirtimai bus atliekami vadovaujantys Lietuvos respublikos Želdynų įstatymo nuostatomis.

Rinktuvų posūkiuose kertant kelius ir sudėtinguose drenažo rinktuvų mazguose projektuojami požeminiai kontroliniai šuliniai. Kontroliniai šuliniai statomi todėl, kad ateityje sugedus drenažo sistemai galima būtų atsikąsus šulinį patikrinti rinktuvo veikimą. Uždaruose lomose ir pakelėse statomi vandens nuleistuvai.

Drenažo rinktuvų rekonstrukcijai bus naudojami gofruoti perforuoti su geotekstile filtrų vamzdžiai. Rinktuvai užpilami žvyru taip, kad virš vamzdžių būtų daugiau nei 5 cm storio sluoksnis. Juodžemis ant rinktuvų nepilamas. Rinktuvai po susisiekimu komunikacijomis bei inžineriniais tinklais projektuojami tik iš neperforuotų vamzdžių. Didelio diametro rinktuvams naudojami neperforuoti vamzdžiai.

PŪV metu bus valomi upeliai: Kabarkšta (valomo ruožo ilgis 3500 m) ir K-1 (valomo ruožo ilgis 1500 m). PŪV metu upeliuose bus nukirsti menkaverčiai krūmai šlaituose, išvalytas dugnas nuo susikaupusių sąnašų ir atstatytas upelių profilis.

Griovių, rinktuvų rekonstrukcijos darbus numatyta įgyvendinti 2015 - 2016 m metų laikotarpiu. Rekonstrukcijos darbai bus vykdomi šiltuoju (sausuoju) metų laikotarpiu, atsižvelgiant į oro sąlygas.

Vykdamt pralaidų, greitvietės ir kanaluotų linijų rekonstrukciją, bus sustabdomas vandens tekėjimas rekonstruojamo statinio vietoje. Susikaupęs vanduo griovyje bus išsiurbiamas iš esamo griovio ir nukreipiamas į tą patį griovį, tik už rekonstruojamo statinio vietos. Statinių rekonstrukcijos metu bus atkasami esami statiniai ir sutvarkomos siūlės tarp vamzdžių, apibetonuojami aptrupėję antgaliai, pakeičiamos esamos gelžbetoninės plokštės naujomis, įrengiami susidėvėję srovės gesintuvai greitvietėje.

PŪV teritorija patenka į parengtiniai išžvalgytą Žabavos durpių telkinį, kurio ištekliai nėra patvirtinti, todėl melioracijos sistemų rekonstrukcijos darbai minėtų naudingųjų iškasenų telkinių teritorijoje žemės gelmių išteklių požiūriu nepažeidžia Žemės gelmių įstatymo 20 str.1 p. nuostatų.

5¹. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumas

PŪV teritorijoje ir jos gretimybėse nėra Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų. Artimiausia „Natura 2000“ teritorija – Širvintos upė ir jos slėniai (BAST), nuo PŪV vietos nutolusi apie 2 km atstumu. Rekonstruojamų melioracijos sistemų sausinamas plotas nesikeis, nes rekonstruojamos tik esamos melioracijos sistemos. PŪV reikšmingo poveikio „Natura 2000“ teritorijai nedarys, nes yra nutolusi dideliu atstumu ir prieš pat įtekant į „Natura 2000“ teritoriją yra susiformavusi šlapynė. Melioracijos sistemos į Širvintos upės dalį, kuriai yra suteiktas „Natura 2000“ statusas tiesiogiai neįteiks. Mažiausiais tekėjimo atstumais iki „Natura 2000“ teritorijos statusą turinčios Širvintos upės dalies yra 1,918 km. Rekonstruojant griovius, griovių dugnas išvalomas iki pirminio projekto buvusių projektinių aukščių, griovio šlaitai neardomi, paliekami susiformavę, dugno plotis suformuojamas pagal pirminį projektą. Esamos melioracijos sistemos veikia tik sklypo teritorijoje, į „Natura 2000“ nepatenka, tad įtakos vandens telkinio hidrologiniui režimui nedarys. PŪV poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymas – netikslingas.

6. Pastabos, pasiūlymai

6.1. PŪV vykdyti vadovaujantis Paviršinių vandens telkinių tvarkymo reikalavimų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. D1-1038 „Dėl Paviršinių vandens telkinių tvarkymo reikalavimų aprašo patvirtinimo“, nuostatomis.

6.2. Papildomam poveikio sumažinimui svarstyti galimybę įrengti melioracijos neigiamo poveikio švelninimo priemones tokias kaip specialiai suformuotas „šlapynės“.

7. Pagrindiniai motyvai, kuriais buvo remtasi priimant išvadą

7.1. Numatoma veikla sąlyginai ekologiškai švari ir reikšmingo poveikio aplinkos komponentams neturės. PŪV metu numatoma rekonstruoti tik esamus melioracijos statinius. Rekonstruojamų melioracijos sistemų sausinamas plotas nesikeis. Naujų melioracijos sistemų įrengimas nenumatomas. Rekonstruojamų melioracijos sistemų parametrai nekeičiami, nauji grioviai nekasami, esami grioviai neplatinami, nauji rinktuvai nekasami, tik keičiami naujais.

7.2. Kabarkštos upės ir upelio K-1 pakrančių apsaugos juostose bus rekonstruojami esami rinktuvai ir įrengiami gruntiniai latakai apsėti žolėmis. Prieš darbų pradžią bus nuimta velėna, kuri po darbų įvykdymo gražinama į esamą vietą iki rugpjūčio 15 d. papildomai atsėjant ją daugiamečių žolių mišiniu. Numatoma palikti grioviuose augančius medžius, kurie netrukdo melioracijos statinių normaliam veikimui. Dėl paliktų medžių atsiradęs šešėlis grioviuose sudarys palankesnes sąlygas biologinei įvairovei.

7.3. Esamų melioracijos sistemų ir pralaidų rekonstrukcijai bus naudojamos sertifikuotos aplinkai nekenksmingos statybinės medžiagos: polietileniniai drenažo vamzdžiai ir sujungimo fasoninės dalys, polietileniniai kontroliniai šuliniai ir vandens nuleistuvai; smėlis, žvyras, betonas, geotekstilė. Vykdamas melioracijos statinių rekonstrukciją bus naudojama statybinė technika, patvirtinta Europos sąjungos: ekskavatoriai, buldozeriai. Pralaidų rekonstrukcijai bus naudojami gelžbetoniniai vamzdžiai – sertifikuoti, aplinkai nekenksmingi.

7.4. Prieš pradėdamas melioracijos ir hidrotechnikos statinių rekonstrukcijos darbus derlingas humusinis dirvožemis bus nukasamas ir laikinai sandėliuojamas, baigus melioracijos statinių rekonstrukcijos darbus dirvožemis gražinamas atgal.

7.5. Visi melioracijos statinių rekonstrukcijos darbai bus vykdomi pasibaigus paukščių perėjimo ir maitinimo laikotarpiui.

7.6. Atlikus rekonstrukciją pagerės teritorijos sausinimas. Tai leis padidinti žemės panaudojimo efektyvumą, bus sutvarkytos esamos pievos ir dirbami laukai, pagerės estetinis vaizdas.

8. Priimta atrankos išvada

Atsižvelgiant į išdėstytus motyvus ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 7 straipsnio 13 dalimi, priimama atrankos išvada: planuojamai ūkinei veiklai – Širvintų rajono Gelvonų ir Širvintų seniūnijų melioracijos statinių rekonstrukcijai, poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas.

Ši atrankos išvada dėl poveikio aplinkai vertinimo galioja 3 metus nuo atrankos išvados viešo paskelbimo dienos. Užsakovas ar poveikio aplinkai vertinimo rengėjas turi raštu informuoti atsakingą instituciją apie pranešimo paskelbimą visuomenei Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-370 patvirtintame Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos apraše nurodytose visuomenės informavimo priemonėse.

Šis sprendimas gali būti persvarstomas Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nustatyta tvarka arba skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius), per vieną mėnesį nuo jo gavimo dienos Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Taršos prevencijos ir leidimų departamento
Vilniaus skyriaus vedėja

Justina Kraskauskaitė